

Kashuba Vitaliy, Asaulyuk Inna, Diachenko Anna. The Formation of theoretical knowledge of students in the discipline of "Physical Education" in the process of professional and applied physical training. Journal of Education, Health and Sport. 2017;7(5):1054-1065. eISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.2547839>
<http://ojs.ukw.edu.pl/index.php/johs/article/view/6519>

The journal has had 7 points in Ministry of Science and Higher Education parametric evaluation. Part B item 1223 (26.01.2017).
1223 Journal of Education, Health and Sport eISSN 2391-8306 7

© The Author(s) 2017;

This article is published with open access at Licensee Open Journal Systems of Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz, Poland

Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Noncommercial License which permits any noncommercial use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author(s) and source are credited. This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License

(<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.

This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits unrestricted, non commercial

use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.
The authors declare that there is no conflict of interests regarding the publication of this paper.

Received: 05.05.2017. Revised: 23.05.2017. Accepted: 31.05.2017.

The Formation of theoretical knowledge of students in the discipline of "Physical Education" in the process of professional and applied physical training

Vitaliy Kashuba, Inna Asaulyuk, Anna Diachenko

National University of Physical Education and Sports of Ukraine, Kyiv;
Vinnitsa State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubinsky, Vinnitsia

Abstract

Relevance. The analysis of literature testifies about the authors' opinion on the direct relationship between physical health indicators and indicators of theoretical knowledge of physical education. The authors emphasize that students prefer to perform tasks from other disciplines which, in their opinion, are more important and significant for obtaining professional education than physical education.

The research task is to systematize the results of practical experience regarding the ways of providing theoretical information on physical culture in the practice of physical education of students and to determine the level of theoretical knowledge of students of the "Musical Art" specialty.

Research Results. Nowadays, students' youth do not see the need to acquire knowledge of physical education. There arises a problem of finding innovative ways of providing theoretical information on physical culture and raising the level of theoretical knowledge of students in this field. There was conducted the estimation of theoretical knowledge of students of the "Musical Art" specialty and used a questionnaire of 24 questions that contained 4 answers. The students of the 1st and 2nd years (boys and girls) were divided into groups according to the levels of theoretical knowledge: low, medium and adequate.

Conclusions. The conducted analysis of the literature and the data of the recording experiment became a prerequisite for the development of the informational and methodological project "Symphony of Health", that will create real opportunities to enhance the theoretical training of students through the use of innovative and interactive means of providing theoretical information and the control of knowledge assessment.

Prospects for further research will be related to the implementation of the informational and methodological project "Symphony of Health" in the process of physical education of students of the "Musical Art" specialty. The applied interactive teaching methods will be aimed at forming theoretical knowledge, increasing the motivation to cognitive activity and physical education lessons.

Key words: students, physical education, theoretical training, informational and methodical project.

ФОРМУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА» В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Віталій Кашуба¹, Інна Асаулюк², Анна Дяченко²

¹Національний університет фізичного виховання і спорту України (м. Київ)

²Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
(м. Вінниця)

Анотація

Актуальність. Аналіз літератури свідчить про думку авторів щодо прямого взаємозв'язку між показниками фізичного здоров'я та показниками теоретичних знань з фізичної культури. Автори наголошують, студенти віддають перевагу виконанню завдань з інших дисциплін які, на їх думку, є важливішими та значимішими для отримання професійної освіти, аніж фізичне виховання.

Завдання дослідження. Систематизувати результати практичного досвіду щодо шляхів надання теоретичної інформації з фізичної культури в практиці фізичного виховання студентської молоді та визначити рівень теоретичних знань студентів спеціальності «Музичне мистецтво».

Результати дослідження. Студентська молодь на сьогодні не бачить необхідності в отриманні знань з фізичного виховання. Постає питання пошуку інноваційних шляхів надання теоретичної інформації з фізичної культури та підвищення рівня теоретичних знань студентів у даній галузі. Проведено оцінку теоретичних знань студентів спеціальності «Музичне мистецтво». Використано анкету із 24 запитань, яка містила 4 варіанти відповідей. Студенти I та II курсів (юнаків та дівчат) було розподілено по рівням теоретичних знань : низький, середній і достатній.

Висновки. Проведений аналіз літератури та дані констатуючого експерименту стали передумовою для розробки інформаційно-методичного проекту «Симфонія здоров'я», що створить реальні можливості посилити теоретичну підготовленість студентів на основі використання інноваційних інтерактивних засобів надання теоретичної інформації та контролю оцінювання рівня знань.

Перспективи подальших досліджень будуть пов'язані з впровадженням інформаційно-методичного проекту «Симфонія здоров'я» в процес фізичного виховання студентів спеціальності «Музичне мистецтво». Застосовувані інтерактивні методи навчання будуть спрямовані на формування теоретичних знань, підвищення мотивації до пізнавальної діяльності та занять фізичною культурою.

Ключові слова: студенти, фізичне виховання, теоретична підготовка, інформаційно-методичний проект.

Постановка наукової проблеми. Більшість фахівців [1, 4, 5, 6, 10, 12] пов'язують низький рівень здоров'я та фізичної підготовленості студентів не тільки з несприятливими соціально-економічними умовами життя і екологією, а й зі зниженням інтересу студентів до занять фізичною культурою і спортом, зменшенням обсягу й інтенсивності рухової активності, зниженням рівня теоретичних знань.

У. Катерина (2016) зазначає, одним із чинників, що сприяє позитивному відношенню студентів до занять фізичними вправами, виступає їх рівень теоретичних знань, необхідність вивчення якого обумовлена впливом на емоційний і поведінковий компоненти особистості [6].

Оцінка рівня теоретичних знань на початку і наприкінці року на різних курсах проведена Н.Л. Головановою [4] показала наступне: на I курсі щодо початку і кінця року частка учениць, яка характеризувалася початковим рівнем знань, знизилася з 19,05% до 9,53%. Не змінилася частка дівчат з середнім рівнем знань, яка склала 80,95% на початку року: на початку навчального року 4 бали отримала найбільша кількість

учасниць експерименту, а саме 33,33%, 5 і 6 балів отримало по 23,81% учениць, у кінці року 4 бали також отримало 33,33%, 5 балів – найбільша кількість 42,86% і 6 балів – 4,75% [4].

Низькі показники рівня теоретичних знань студентів зафіксовані і в інших роботах фахівців, у зв'язку з чим значний інтерес становить ставлення до організації процесу фізичного виховання з метою підвищення рівня фізкультурної освіченості студентів.

Теоретичний аналіз науково-методичної літератури [2, 3, 11, 13, 15, 16] вказує на те, що для того щоб домогтися результатів у покращенні рівня фізкультурної освіченості студентів потрібні принципово нові підходи, засоби та технології, котрі мають відповідати індивідуальним особливостям студентів, сприяти максимально ефективній реалізації їхніх інтересів.

У даному напрямку можемо відмітити роботу С. М. Футорного [10, 14], автором вивчено підходи до формування у студентів теоретичних основ здорового способу життя у процесі фізичного виховання, що включали застосування інтерактивних методів навчання (міні-лекція, інформаційне повідомлення, презентація, «мозковий штурм»), обговорення і дебати, рольова гра, метод проектів).

Мета дослідження – оцінити рівень теоретичних знань студентської молоді з дисципліни «Фізичне виховання» та визначити шляхи підвищення рівня теоретичних знань студентів спеціальності «Музичне мистецтво» у навчально-виховному процесі.

Завдання дослідження:

1. Систематизувати відомості щодо форм викладу теоретичного матеріалу з дисципліни «Фізична культура» у навчальних закладах різного типу.
2. Визначити рівень теоретичних знань з фізичної культури студентів спеціальності «Музичне мистецтво» та визначити шляхи підвищення рівня теоретичних знань студентів у навчально-виховному процесі.

Методи дослідження. Для виконання поставлених завдань використано: аналіз науково-методичної літератури, педагогічне спостереження, соціологічні методи дослідження, методи математичної статистики.

Анкета на визначення рівня теоретичних знань мала вигляд тесту, укладеного та модифікованого із низки джерел [1, 6], що охоплював 24 варіанти запитань із 4 альтернативними варіантами відповідей. Оцінювали виконання тесту за чотирибальною системою, спроектованою на чотири рівні навчальних досягнень студентів:

- перший рівень – низький (1-6 правильних відповідей), означає, що відповідь студента має фрагментарний характер, вирізняється початковими уявленнями про предмет вивчення;

- другий рівень – середній (7-12 правильних відповідей), означає, що студент здебільшого вітворює навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, демонструє елементарні вміння навчальної діяльності;

- третій рівень – достатній (13-18 правильних відповідей), означає, що студент знає характерні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно використовує знання у стандартних ситуаціях, застосовуючи розумові операції (аналіз, абстрагування, узагальнення). Відповідь правильна, логічно обґрунтована, але студентові бракує власних суджень;

- четвертий рівень – високий (19-24 правильних відповідей), означає, що знання студента ґрунтовні та системні: він вміє послуговуватися ними для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність відзначається вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища та факти, виявляти й відстоювати особисту позицію.

Виклад основного матеріалу дослідження. У контексті такої мети фізичного виховання студентів, як формування фізичної культури особистості, її до здатності до спрямованого використання різноманітних засобів фізичної культури та спорту для збереження і зміцнення здоров'я, психофізичної підготовки й самопідготовки до майбутньої професійної діяльності [5, 7, 9, 15], а також з огляду на сучасні реалії постає особливо, актуальною проблема підвищення рівня теоретичних знань студентської молоді.

У навчальній програмі із дисципліни «Фізична культура» передбачено засвоєння таких теоретичних відомостей, як знання із загальної гігієни та гігієни фізичних вправ, дані про вплив фізичних вправ на здоров'я та фізичний розвиток людини, відомості, необхідні для самостійних занять фізичними вправами, формування правильної постави тощо.

Загальновідомо, що виклад теоретичного матеріалу з дисципліни «Фізична культура» у навчальних закладах різного типу зумовлений низкою факторів, які переважно негативно впливають на здобуті студентами знання спричиняючи їхню поверховість.

Попри застосування викладачами різних підходів для подання теоретичних знань, зокрема кількахвилинний виклад теоретичного матеріалу на початку уроку,

відведення окремих уроків для засвоєння теоретичних знань, пояснення теоретичних засад теми безпосередньо під час основної частини уроку, це не забезпечує належно високого рівня теоретичних знань. Також негативно позначається на теоретичній підготовленості те, що здебільшого викладачі не проводять контролю знань студентів [3, 4, 8].

На основі робочої програми, а також результатів опрацьованих робіт авторів [1, 4, 6] у дослідженні нами було розроблено різної складності тести для перевірки теоретичних знань студентів із фізичної культури за курсами.

Анкетування передбачало збір первинної інформації шляхом звернення до досліджуваних із запитаннями. Джерелом інформації в анкеті слугували письмові судження-відповіді останніх. Використана анкета мала вигляд структурно організованого набору запитань. Загалом з'ясування індивідуального бачення обстежуваними кола важливих для дослідження відомостей, сприяло їхній ефективній подальшій інтерпретації.

Кожному студентові пропонували тести, що містили 24 запитання та варіанти відповідей на них. Тестові завдання були закритого типу, тобто запитання супроводжувалися готовими варіантами відповідей, із яких рекомендували обрати один правильний. Неправильні варіанти відповіді містили таку помилку, що її може припуститися студент, із певними прогалинами у знаннях.

Так, у ході анкетування з'ясували, що визначення поняття «фізичне виховання» знають і правильно формулюють 26,5% дівчат і 24,4% юнаків I курсу, а дефініцію поняття «фізична культура» - 32,4% дівчат і 29,3% юнаків цього курсу.

На запитання: «Що є основним засобом фізичного виховання?», правильно відповіли 26,5% дівчат і 29,3% юнаків I курсу, а принцип, що спеціально орієнтує на оптимальну відповідність завдань, засобів і методів фізичного виховання та можливостей студентів, знають 41,2 % дівчат і 43,9 % юнаків цього курсу.

Під час роботи із запитанням на розуміння показників фізичної підготовленості відповідь із правильно перерахованими фізичними якостями обрали 38,2% дівчат і 34,1% юнаків, а неправильні відповіді «артеріальний тиск, ЧСС, МСК» і «довжина тіла, маса тіла, обхват грудної клітини» - відповідно 44,1% дівчат і 41,5% юнаків; 11,8% дівчат і 14,6% юнаків. Це дає підстави посилення уваги під час пояснення теоретичного матеріалу до розкриття змісту понять фізичного розвитку та фізичної підготовленості.

Наступний блок запитань передбачав оцінювання знань студентів щодо здорового способу життя, його складників і факторів детермінантів. На запитання, про

здоровий спосіб життя правильно відповіли 20,6% дівчат і 22% юнаків; а на запитання щодо фактора, який відіграє визначальну роль у формуванні стану здоров'я людини, - лише 20,6% дівчат і 24,% юнаків. За даними анкетування теоретичні знання опитаних, щодо здорового способу життя та шляхів його забезпечення у процесі життєдіяльності потребують поглиблення. Так, на запитання про раціональне харчування правильну відповідь обрали лише 20,6% дівчат і 19,5% юнаків, хоча скільки разів на день треба харчуватися, знають 91,2% дівчат і 87,8% юнаків. Студенти виявили також наявність знань щодо гігієнічних норм сну для їхнього віку: правильну відповідь на пов'язане із цим запитання дали 82,4% дівчат і 78,0% юнаків.

Відзначимо, що і дівчата, і хлопці знають, що таке сила як фізична якість і розуміють, які рухові дії вимагають вияву сили. Також студенти добре орієнтуються у правилах змагань з волейболу, зокрема на запитання «Скільки гравців кожної команди водночас перебувають на ігровому майданчику під час гри у волейбол?» правильно відповіли 82,4% дівчат і 90,2% юнаків.

Невтішними є відповіді на запитання, які стосуються поняття постави. Так, лише 20,6% дівчат і 29,3% юнаків знають, що таке правильна постава, і тільки 20,6% дівчат і 19,5% юнаків уміють її визначати. З огляду на те, що для музиканта правильна постава відіграє надважливу роль передусім з точки зору естетичності під час виступу на сцені, на нашу думку, варто звертати особливу увагу студентів на теоретичні відомості щодо її формування.

Наступний блок запитань було спроектовано на виявлення знань студентів про олімпізм, історію зародження Олімпійських ігор тощо. Цікаво, що понад три чверті опитаних знають, коли вперше пройшли стародавні Олімпійські ігри та якого року започатковано проведення сучасних Олімпійських ігор.

Висновки. Формування теоретичних знань з фізичної культури студентів в процесі професійно-прикладної фізичної підготовки є найважливішим етапом підготовки висококваліфікованих фахівців.

Унаслідок загального оцінювання тестування було визначено, що серед дівчат I курсу теоретичні знання середнього рівня мають 64,7%, достатнього - 23,5% і низького - 11,8%.

За результатами загального оцінення рівня теоретичних знань юнаків встановлено, що 12,2% із них мають низький, 58,5% - середній і 29,3% достатній рівень теоретичних знань.

Буде розроблено інформаційно-методичний проект «Симфонія здоров'я», який створить передумови на підставі використання міжпредметних зв'язків посилити теоретичну підготовленість студентів, активізувати їхнє зацікавлення навчанням, забезпечити єдність освітнього процесу та підвищити ефективність процесу фізичного виховання. Інформаційно-методичний проект «Симфонія здоров'я» буде насичений розділами: «Теоретична інформація», «Практичні рекомендації», «Домашні завдання».

Перспективи подальших досліджень будуть пов'язані з впровадженням проекту «Симфонія здоров'я» в процес фізичного виховання студентів спеціальності «Музичне мистецтво».

Список літературних джерел

1. Андрєєва О. Оцінка відношення студентів до організації процесу фізичного виховання у вищих навчальних закладах /О. В. Андрєєва, О.О. Садовський // Молодіжний науковий вісник Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2014. – № 15. – С. 31–35.

2. Асаулюк І.О. Інтерактивні технології підготовки фахівців галузі фізичного виховання / І.О. Асаулюк, А. А. Дяченко // Зб. наукових праць XXI Міжнародної наукової конференції «Актуальні наукові дослідження в сучасному світі». – Переяслав-Хмельницький, 2017. – Вип. 1(21), Ч.2. – С.104-107.

3. Дяченко А. А. Використання спеціального програмного забезпечення NOTEBOOK 11 для мультимедійної дошки у навчальному процесі інституту фізичного виховання і спорту / А. А. Дяченко // Зб. Наукових праць IV Всеукраїнської електронної конференції «Сучасні біомеханічні та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті. – Київ, 2016. – С.116-119.

4. Голованова Н. Л. Формирование теоретических знаний по физической культуре учащихся швейного производства в процессе профессионально-прикладной физической подготовки // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. Збірник наукових праць Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк. – 2015. – № 4 (55) – С. 68-72.

5. Григус І. М. Оцінка показників фізичного розвитку та функціонального стану студенток спеціальної медичної групи / І. М. Григус, Л. А. Петрук // Journal of Education, Health and Sport. 2015;5(10):158-169.

6. Катерина У. М. Аналіз теоретичної підготовленості студентів вищих навчальних закладів з фізичного виховання / У. М. Катерина // Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. пр. – Вінниця: ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, 2014. –

Вип. 2. – С. 92–98.

7. Кашуба В. А. Формирование навыков конструктивного мышления на основе интерактивных технологий / В. А. Кашуба, О. А. Должикова // Материалы XII Международного научного конгресса «Современный олимпийский и паралимпийский спорт и спорт для всех». Москва, 2008. - Т. 2. - С. 200-201.

8. Кашуба В.А. Интерактивный комплекс в развитии конструктивного мышления студентов вузов физкультурного профиля / В. А. Кашуба, О. А. Должикова // Международная научная конференция аспирантов «Физическая культура: научные проблемы образования и спорта», 2009. - С. 159-163.

9. Кашуба В. А. Мультимедиа как инструменты в совершенствовании когнитивных способностей студентов физкультурных ВУЗов / В. А. Кашуба // Материалы Международного научного конгресса «Стратегия развития спорта для всех и законодательных основ физической культуры и спорта в странах СНГ». – Кишнев, 2008. - С. 41-43.

10. Кашуба В.А. Моделирование и интегрирование информационной среды формирования здорового образа жизни в образовательный процесс высших учебных заведений / В. А. Кашуба, С. М. Футорный // Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту: збірник наукових праць [Електронний ресурс]. – Харків: ХДАФК, 2017. – Вип. 1 – с.46-50

11. Кашуба В. До питання підвищення ефективності фізкультурно-оздоровчих занять різних груп населення / В.Кашуба, Н.Гончарова, М.Дудко, О.Мартинюк // Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Фізичне виховання і спорт : журнал / уклад. А. В. Цьось, А. І. Альошина. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. – Вип. 24. – С. 9-14.

12. Кашуба В. Современные подходы, методики и технологии к формированию здорового образа жизни студентов в процессе физического воспитания / Віталій Кашуба, Михайло Дудко // Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2015. – Вип. 17. – С.52-57.

13. Кашуба В. А. Анализ использования здоровьесберегающих технологий в процессе физического воспитания студенческой молодежи / В. А. Кашуба, С. М. Футорный, Е. В. Андреева // Теория и методика физ. культуры. – Алматы, 2012. – № 1. – С. 73-81.

14. Кашуба В. А. Современные подходы к здоровьесбережению студентов в процессе физического воспитания / В. А. Кашуба, С. М. Футорный, Е. В. Андреева // Физ. воспитание студентов. – Х., 2012. – № 5. – С. 50-58.

15. Grygus I. Optymalizacja sprawności fizycznej studentów z różnymi rodzajami autonomicznego układu nerwowego / I. Grygus, T. Kuczer // Journal of Health Sciences. 2013. Vol. 3. № 10. S. 583–604.

16. Prusik K., Prusik Ka., Grygus I. Improving the physical health of students with physical exercises proposed by type of autonomic nervous. Journal of Health Sciences (J of H Ss) 2013; 3 (5): 657-670.

References

1. Andrieieva O. Otsinka vidnoshennia studentiv do orhanizatsii protsesu fizychnoho vykhovannia u vyshchykh navchalnykh zakladakh / O. V. Andrieieva, O.O. Sadovskyi // Molodizhnyi naukovyi visnyk Skhidnoievrop. nats. un-tu im. Lesi Ukrainky. – Lutsk, 2014. – № 15. – S. 31–35.

2. Asauliuk I.O. Interaktyvni tekhnolohii pidhotovky fakhivtsiv haluzi fizychnoho vykhovannia / I.O. Asauliuk, A. A. Diachenko // Zb. naukovykh prats KhKhI Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii «Aktualni naukovi doslidzhennia v suchasnomu sviti». – Pereiaslav-Khmelnyskyi, 2017. – Vyp. 1(21), Ch.2. – S.104-107.

3. Diachenko A. A. Vykorystannia spetsialnoho prohramnoho zabezpechennia NOTEBOOK 11 dlia multymediinoi doshky u navchalnomu protsesi instytutu fizychnoho vykhovannia i sportu / A. A. Diachenko // Zb. Naukovykh prats IV Vseukrainskoi elektronnoi konferentsii «Suchasni biomekhanichni ta informatsiini tekhnolohii u fizychnomu vykhovanni i sporti. – Kyiv, 2016. – S.116-119.

4. Holovanova N. L. Formyrovanye teoretycheskykh znanyi po fizycheskoi kulturne uchashchykhsia shveinoho proyzvodstva v protsesse professyonalno-prykladnoi fizycheskoi podhotovky // Fizychno vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi. Zbirnyk naukovykh prats Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. – Lutsk. –2015. – № 4 (55) – S. 68-72.

5. Grygus I. M. Otsinka pokaznykiv fizychnoho rozvytku ta funktsionalnoho stanu studentok spetsialnoi medychnoi hrupy / I. M. Grygus, L. A. Petruk // Journal of Education, Health and Sport. 2015;5(10):158-169.

6. Kateryna U. M. Analiz teoretychnoi pidhotovlenosti studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv z fizychnoho vykhovannia / U. M. Kateryna // Fizychna kultura, sport

ta zdorovia natsii: zb. nauk. pr. – Vinnytsia: VDPU im. Mykhaila Kotsiubynskoho, 2014. – Vyp. 2. – S. 92–98.

7. Kashuba V. A. Formyrovanye navkov konstruktivnogo myshleniya na osnove ynteraktyvnykh tekhnolohiy / V. A. Kashuba, O. A. Dolzhykova // Materyaly KhII Mezhdunarodnogo nauchnogo konhressa «Sovremenniy olimpiyskiy y paralimpiyskiy sport y sport dlia vseh». Moskva, 2008. - T. 2. - S. 200-201.

8. Kashuba V.A. Ynteraktyvni kompleks v razvytyy konstruktivnogo myshleniya studentov vuzov fizkulturnoho profylya / V. A. Kashuba, O. A. Dolzhykova // Mezhdunarodnaia nauchnaia konferentsiya aspirantov «Fyzycheskaia kultura: nauchnye problemy obrazovaniya i sporta», 2009. - S. 159-163.

9. Kashuba V. A. Multymedya kak ynstumenty v sovershenstvovannyi kohnyutyvnykh sposobnostei studentov fizkulturnykh VUZov / V. A. Kashuba // Materyaly Mezhdunarodnogo nauchnogo konhressa «Stratehiya razvytyia sporta dlia vseh y zakonodatelnykh osnov fyzycheskoi kultury y sporta v stranakh SNH». – Kyshenev, 2008. - S. 41-43.

10. Kashuba V.A. Modelyrovanye y yntehryrovanye ynfarmatsyonnoi sredy formyrovaniya zdorovoho obraza zhyzny v obrazovatelnyy protsess vysshykh uchebnykh zavedenyi / V. A. Kashuba, S. M. Futornyi // Naukovo-metodychni osnovy vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii v haluzi fizychnoi kultury ta sportu: zbirnyk naukovykh prats [Elektronnyi resurs]. Kharkiv: KhDAFK, 2017. – Vyp. 1 s.46-50

11. Kashuba V. Do pytannia pidvyshchennia efektyvnosti fizkulturno-ozdorovchykh zaniat riznykh hrup naselennia / V.Kashuba, N.Honcharova, M.Dudko, O.Martyniuk // Molodizhnyi naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky. Fyzychne vykhovannia i sport : zhurnal / uklad. A. V. Tsos, A. I. Aloshyna. – Lutsk : Skhidnoievrop. nats. un-t im. Lesi Ukrainky, 2016. – Vyp. 24. – S. 9-14.

12. Kashuba V. Sovremennyye podkhody, metodyky y tekhnolohyy k formyrovaniyu zdorovoho obraza zhyzny studentov v protsesse fyzycheskoho vospytaniya / Vitalii Kashuba, Mykhailo Dudko // Molodizhnyi naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnogo universytetu imeni lesi Ukrainky. – 2015. – Vyp. 17. – S.52-57.

13. Kashuba V. A. Analiz yspolzovaniya zdorovesberehaiushchykh tekhnolohiy v protsesse fyzycheskoho vospytaniya studencheskoi molodezhy / V. A. Kashuba, S. M. Futornyi, E. V. Andreeva // Teoriya y metodyka fiz. kultury. – Almaty, 2012. – № 1. – S. 73-81.

14. Kashuba V. A. Sovremennyye podkhodi k zdorovesberezhenyiu studentov v protsesse fizycheskoho vospytaniya / V. A. Kashuba, S. M. Futorny, E. V. Andreeva // Fyz. vospytanye studentov. – Kh., 2012. – № 5. – S. 50-58.

15. Grygus I. Optymalizacja sprawności fizycznej studentów z różnymi rodzajami autonomicznego układu nerwowego / I. Grygus, T. Kuczer // Journal of Health Sciences. – 2013. – Vol. 3. – № 10. – S. 583–604.

16. Prusik K., Prusik Ka., Grygus I. Improving the physical health of students with physical exercises proposed by type of autonomic nervous. Journal of Health Sciences (J of H Ss) 2013; 3 (5): 657-670.